

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

канд. хімічних наук, доц.

Пантелеймонов А. В.

“ \_\_\_\_\_ ” \_\_\_\_\_ 2018р.

## РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### Навчальна практика «Вступ до фаху»

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти \_\_\_\_\_ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти \_\_\_\_\_

галузі знань 07 Управління та адміністрування; 28 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціальність \_\_\_\_\_ 073 Менеджмент, 281 Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва)

освітні програми Менеджмент організацій; Публічне управління та адміністрування

(шифр і назва)

спеціалізація \_\_\_\_\_

(шифр і назва)

вид дисципліни \_\_\_\_\_ обов'язкова

(обов'язкова / за вибором)

факультет \_\_\_\_\_ Економічний

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

**РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Бабич Дмитро Володимирович** доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри  
економіки та менеджменту

---

Протокол від “20” червня 2018 року № 13

Завідувач кафедри економіки та менеджменту

\_\_\_\_\_ (Дорошенко Г. О.)  
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією  
економічного факультету

---

назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна  
дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

\_\_\_\_\_ Євтушенко В.А.  
(підпис) (прізвище та ініціали)

## ВСТУП

Програма навчальної дисципліни Навчальна практика «Вступ до фаху» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальність (напрямок) 073 Менеджмент; 281 Публічне

управління та адміністрування

спеціалізація \_\_\_\_\_

### 1. Опис навчальної дисципліни

#### 1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями майбутньої професії, її змістом та завданнями управлінської діяльності, роллю керівників різних рівнів в управлінні сучасними підприємствами, особливостями організації підготовки фахівців з менеджменту.

#### 1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є: ознайомлення студентів з основними положеннями про організацію вищої освіти в Україні та її особливостями у ВНЗ; ознайомлення з особливостями організації навчальної, науково-дослідницької, самостійної і виховної роботи у ВНЗ, на відповідному факультеті, на випусковій кафедрі; визначення місця та ролі фахівця з менеджменту організацій і адміністрування; ознайомлення студентів зі змістом навчального плану підготовки фахівців, структурою, послідовністю і взаємозв'язком між дисциплінами; визначення видів, місця, змісту і термінів навчальної, комплексної бакалаврської, комплексної з фаху та переддипломної практик, стажування у забезпеченні ґрунтовних практичних умінь і навичок у підготовці фахівця; ознайомлення студентів зі сферою їх майбутньої професійної діяльності, переліком основних типів підприємств; доведення до відома студентів переліку посад, що може

обіймати випускник даного професійного спрямування на підприємствах; надання студентам стислого огляду змісту освітньо-професійної програми фахівця відповідного професійного спрямування напряму «Менеджмент», а також ознайомлення з кваліфікаційними вимогами та основними видами і змістом діяльності менеджера.

1.3. Кількість кредитів:

- Спеціальність 073 Менеджмент - 5 кредитів
- Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.– 5 кредитів

1.4. Загальна кількість годин:

- Спеціальність 073 Менеджмент - 150 годин
- Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.– 180 годин

1.5. Характеристика навчальної дисципліни

Спеціальність 073 Менеджмент.	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1 –й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	2 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
Не заплановано	Не заплановано
Самостійна робота	
102 год.	146 год.
Індивідуальні завдання	
Не заплановано	

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	

1 –й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
Не заплановано	Не заплановано
Самостійна робота	
132 год.	174 год.
Індивідуальні завдання	
Не заплановано	

### 1.6. Заплановані результати навчання

- Повинен знати і розуміти майбутню сферу діяльності, зміст вищої освіти та фахової підготовки, комплекс фундаментальних і професійних знань, особливостей організації та змісту освітньо-професійної програми підготовки фахівців з менеджменту і адміністрування на різних освітньо-кваліфікаційних рівнях у ВНЗ, сутність навчального плану щодо підготовки зазначених фахівців; організацію виховної роботи у ВНЗ, спрямовану на формування національної свідомості та гідності громадянина України, підвищення рівня загальної культури, створення умов для розвитку особистості.

- Вміти застосовувати наукові прийоми дослідження за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр».

1.7. Результати вивчення дисципліни дозволять здійснити практичну підготовку та сформувати ряд відповідних професійних і особистісних компетенцій.

## **Програмні компетентності**

### **Загальні компетентності:**

- Засвоєння базових знань професії
- Здатність до організації та планування
- Здатність до критики та самокритики
- Планування та управління проектами
- Здатність до роботи в команді
- Дослідницькі навички і уміння
- Здатність породжувати нові ідеї
- Застосування базових знань професії на практиці

### **Фахові компетентності:**

- Здатність проводити базові дослідження в сфері управління процесами на підприємстві
- Здатність до планування у короткостроковій, довгостроковій, середньостроковій перспективі своєї кар'єри
- Базові здатності до делегування функціональних повноважень в організації
- Здатність до формування комплексної системи навичок та умінь необхідних для досягнення високих результатів, як спеціаліста «Менеджера»
- Здатність до ініціативного навчання шляхом розуміння організації навчального процесу у ВНЗ

### **Знання і розуміння:**

У результаті проведення практичних занять студент *повинен знати:*

- види та зміст навчальних занять, а також їх форми у ВНЗ
- типи форми та методологію проведення базових досліджень
- форми та підходи до викладення результатів дослідження
- зміст та специфіку професії менеджер
- структуру та взаємодії функціональних підрозділів підприємства

- властивості, функціонал та відповідальність майбутньої професійної сфери
- роль менеджера у підвищення соціально-економічної ефективності сучасних організацій

У результаті проведення практичних занять студент **повинен вміти:**

- більш ефективно організувати подальше навчання у ВНЗ
- методологічно коректно проводити базові студентські наукові дослідження
- у відповідності до існуючих норм викласти та презентувати результати дослідження
- проаналізувати та сформувати роботу окремого функціонального підрозділу організації
- використовувати алгоритми прийняття управлінських рішень
- формувати перелік властивостей, що необхідні йому, як менеджеру на основі самоаналізу та самокритики

**Застосування знань і розуміння:**

- буде здатен аналізувати поточний стан функціональних підсистем підприємства з метою підвищення ефективності управління організацією в цілому на основі знань структури та взаємодії функціональних підрозділів підприємства
- буде здатен приймати ефективні рішення спрямовані на модернізацію підсистем підприємства на основі знання алгоритмів прийняття управлінських рішень
- буде здатен чітко організувати процес проведення дослідження на основі розуміння його етапів, типів, форм та методологій
- буде здатен до удосконалення професійних властивостей на основі самоаналізу та самокритики з урахуванням переліку властивостей, що необхідні йому, як менеджеру

**Формування суджень:**

- розробляти комплексні плани на розвиток своєї кар'єри

- адаптуватися до поточних ринкових викликів, як професіонала своєї предметної сфери
- виявляти недоліки в функціонуванні підсистем організацій та формувати ідеї стосовно їх подолання

## **2. Тематичний план навчальної дисципліни**

### *Тема 1. Вища освіта в Україні*

Система вищої освіти в Україні та перспективи її розвитку. Ступеневість вищої освіти, стисла характеристика освітньо-кваліфікаційних рівнів підготовки фахівців. Напрями підготовки та спеціальності.

Система стандартів вищої освіти. Варіативні освітньо-кваліфікаційні характеристики та освітньо-професійні програми всіх рівнів підготовки з професійного спрямування «Менеджмент організацій і адміністрування».

### *Тема 2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ*

Місце ВНЗ у системі вищої освіти та системі підготовки кадрів вищими навчальними закладами для економіки України.

Загальні відомості про ВНЗ. Роль навчальної, науково-дослідної, самостійної та громадської діяльності студентів у формуванні фахівців з менеджменту організацій і адміністрування.

Органи самоврядування студентів у ВНЗ та на факультеті: роль в організації навчального процесу, побуту та відпочинку. Організація соціальної захищеності студентів у ВНЗ.

Етапи розвитку вищого навчального закладу. Стисла характеристика етапів розвитку ВНЗ та факультетів. Прапор і герб ВНЗ.

Роль випускової кафедри у забезпеченні змісту та організації підготовки фахівців з менеджменту: розроблення варіативної компоненти освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми, навчальних планів, формування навчально-методичного комплексу спеціальності, організація усіх видів практики та керування ними, викладання профільних професійно-орієнтованих дисциплін, державна діагностика рівня знань студентів.



Ознайомлення з навчальним планом: графік навчання, навчальні дисципліни та послідовність їх вивчення, структурно-логічна схема, загальний обсяг навчальних годин та їх структура за формами організації навчання (аудиторна, самостійна робота), видами аудиторних занять (лекції, практичні та лабораторні заняття). Характеристика та зміст навчально-методичних комплексів дисциплін з фаху.

Організація навчальної роботи на випусковій кафедрі. Характеристика основних дисциплін та спеціальних курсів, закріплених за випусковою кафедрою. Організація індивідуальної роботи зі студентами. Порядок навчально-методичної роботи на кафедрі. Організація науково-дослідної діяльності викладачів і студентів, зв'язки з практикою.

Види і зміст навчальних занять. Роль і місце кожного виду занять у формуванні фахівця.

Лекції, семінарські та практичні заняття як основні форми аудиторних занять. Основні види лекцій - установча, оглядова, проблемна, співбесіда та ін. Візуальне супроводження лекцій. Опорні конспекти лекцій. Порядок конспектування лекційного матеріалу та подальшого його засвоєння.

Форми проведення семінарських і практичних занять. Особливості застосування методів активного навчання, електронно-обчислювальної техніки та інформаційних технологій на заняттях.

Організація самостійної роботи студентів у процесі підготовки до семінарських і практичних занять. Консультації та їх значення.

Практична підготовка студентів з фаху. Роль і місце навчальних практик у підготовці менеджерів. Організація практики в центрі імітаційного моделювання та реінжинірингу ВНЗ. Застосування нових технологій навчання під час проведення усіх видів навчальних занять у вищому навчальному закладі та в організації самостійної роботи.

Організація та методика впровадження різноманітних форм контролю знань студентів. Сутність комплексної діагностики знань студентів у ВНЗ. Тестування як провідний метод діагностики якості знань студентів.

Проведення модульного контролю знань студентів Технологія проведення фахових державних випробувань. Умови вступу до магістратури.

Особливості організації навчального процесу студентів з фаху. Місце всіх видів занять студентів у навчальному плані та їх роль у формуванні майбутнього фахівця.

Організація самостійної роботи студентів (СРС) та форми її контролю. Практична цілеспрямованість завдань для самостійної роботи студентів. Нормативно-методична забезпеченість виконання самостійної роботи студентів.

Використання студентами навчально-методичних розробок кафедр ВНЗ, нормативних документів, галузевих та періодичних видань під час виконання СРС.

Роль та місце науково-дослідної діяльності студентів у професійній підготовці фахівця

Міжнародні зв'язки випускової кафедри, їх ефективність.

Матеріально-технічна база випускової кафедри.

Організація виховної роботи на випусковій кафедрі зі студентами. Інститут наставництва.

*Тема 3. Вимога до оформлення до наукових робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.*

Оформлення тексту. Оформлення графічного матеріалу. Загальні вимоги до оформлення результатів наукового дослідження. Оформлення додатків.

Інформація, її місце в процесі проведення дослідження. Джерела інформації.

Сбір інформації. Систематизація інформації, Обробка та аналіз інформації.

Правила оформлення списку літератури.

*Тема 4. Організаційні засади наукового дослідження. Наукові дослідження в роботі менеджера.*

Типи, форми, а також написання результатів дослідження: Типи досліджень.

Принципи-критерії оцінки результатів дослідження. Оформлення результатів наукового дослідження у різні форми літературної продукції. Форми

організації усного наукового спілкування. Методи, засоби викладення наукового дослідження.

Презентація наукового дослідження: Наукові заходи. Доклад, як ключовий елемент презентації наукового дослідження. Мова та стиль подачі матеріалу в докладі. Структура доповіді. Типові помилки при написанні доповіді. Відео презентація. Структура відео презентації. Оформлення слайдів.

*Тема 5. Професія «менеджер»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.*

Менеджер як організатор конкретних видів діяльності в організації. Робота менеджера низового, середнього і вищого рівня, управління організацією. Типи підприємств, види організацій на ринку товарів та послуг.

Проблеми удосконалення функцій менеджменту: планування, організування, мотивування, контролювання та координування діяльності організації.

Перелік професійних назв робіт, які здатні виконувати фахівці за напрямом підготовки «Менеджмент».

*Тема 6. Організація різних видів діяльності на підприємстві*

Характер організації управління діяльністю підприємства (організаційна структура управління підприємством, характеристика окремих структурних підрозділів, їх функціонального призначення, прав, обов'язків, повноважень, характер регламентації діяльності окремих працівників підприємства (контракти, посадові інструкції тощо).

Організація планово-економічної діяльності на підприємстві. Аналіз основних функцій, що покладені на планово-економічну службу, її взаємозв'язок з іншими структурними підрозділами у процесі виконання функціональних завдань.

Організація роботи з персоналом підприємства, кількісний та якісний склад кадрової служби. Аналіз нормативних документів, що регламентують її роботу (положення про кадрову службу та посадові інструкції працівників кадрової служби).

Оцінка кадрової політики, яка провадиться на підприємстві, підвищення кваліфікації працівників, атестація працівників, реалізація заходів щодо зміцнення згуртованості трудового колективу та формування соціально-психологічного клімату, складання планів розвитку ділової кар'єри.

Організація маркетингової та комерційної діяльності на підприємстві. Функції та завдання, які виконують фахівці відповідних служб. Аналіз нормативних документів, що регламентують їх діяльність (положення про відповідні служби, посадові інструкції спеціалістів), кількісний та якісний склад фахівців.

Основні постачальники ресурсів та споживачі продукції (робіт, товарів, послуг) підприємства. Процес їх пошуку, оцінки та вибору. Порядок та умови укладання угод. Оцінка якості роботи з формування матеріальних (товарних) ресурсів (частота закупівлі, розміри разової закупівлі).

Комунікаційні заходи маркетингу (реклама, стимулювання збуту, використання цінкових знижок), зв'язки з громадськістю. Аналіз бюджету маркетингу.

Організація грошового обороту. Форми розрахунків, що використовуються.

*Тема 7. Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств*

Функції, типові завдання та уміння, якими повинен володіти менеджер з метою забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємства.

Розробка стратегічних напрямів розвитку підприємства.

Планування і прогнозування діяльності підприємства.

Розробка і впровадження нововведень.

Формування оптимального асортименту продукції.

Управління персоналом. Планування особистої роботи персоналу підприємства. Організація та раціоналізація робочих місць. Розробка ефективних систем мотивації та оплати праці.

Прийняття управлінських рішень.

Організація антикризового управління.

Управління якістю та конкурентоспроможністю продукції. Здійснення збутової та комерційної діяльності.

Формування іміджу підприємства.

Контроль виконання управлінських рішень.

*Тема 8. Особливості професійного самовизначення менеджера*

Вимоги до особистості менеджера. Ділові властивості: компетенції (професійні знання та практичний досвід) й організаторські здібності. Особистісні властивості; вольові та морально-психологічні риси, здоров'я та спосіб життя. Підприємливість та комунікабельність. Лідерство.

Методи оцінки особистісних властивостей менеджера - кількісні та якісні, прогностичні та практичні. Джерела інформації: офіційні документи, бесіди та опитування, соціологічні спостереження.

Самовдосконалення. Самоменеджмент.

Визначення індивідуальних професійних інтересів студентів.

Методи самооцінки студентів: пізнання студентами власних професійних здібностей, виявлення сильних і слабких сторін, визначення стартових умов та діапазону творчого потенціалу.

Визначення професійної орієнтації студентів: оцінювання ступеня схильності до управлінської діяльності, з'ясування своїх сильних і слабких сторін як особистості - майбутнього управлінця.

### 3. Структура навчальної дисципліни

Спеціальність 073 Менеджмент.

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р.		Л	п	лаб .	інд .	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Тема 1. Вища освіта в Україні	18	2	4			12	18					18
Тема 2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ	16	2	2			12	16					16
Тема 3. Вимога до оформлення до наукових робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	18	2	4			12	18					18
Тема 4. Організаційні засади наукового дослідження. Наукові дослідження в роботі менеджера.	19	2	4			13	19	1				18
Тема 5. Професія «менеджер»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	20	2	4			14	20					20
Тема 6. Організація різних видів діяльності на підприємстві	19	2	4			13	19	1				18
Тема 7. Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	19	2	4			13	19					19
Тема 8. Особливості професійного самовизначення менеджера	19	2	4			13	19					19
Підсумковий контроль (залікова	2		2				2		2			

робота)												
Усього годин	150	16	32			102	150	2	2			146

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього го	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р.		л	п	лаб .	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тема 1. Вища освіта в Україні	22	2	4			16	22					22
Тема 2. Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ	22	2	2			18	22					22
Тема 3. Вимога до оформлення до наукових робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	22	2	4			16	22	1				21
Тема 4. Організаційні засади наукового дослідження. Наукові дослідження в роботі менеджера.	24	2	4			18	24	1				23
Тема 5. Професія «менеджер»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	22	2	4			16	22	1				21
Тема 6. Організація різних видів діяльності на підприємстві	22	2	4			16	22	1				21
Тема 7. Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної	22	2	4			16	22					22

ефективності функціонування сучасних підприємств												
Тема 8. Особливості професійного самовизначення менеджера	22	2	4			16	22					22
Підсумковий контроль (залікова робота)	2		2				2		2			
Усього годин	180	16	32			132	180	4	2			174

#### 4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин Д/З
1	Вища освіта в Україні	4/-
2	Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ	2/-
3	Вимога до оформлення до наукових робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	4/-
4	Організаційні засади наукового дослідження. Наукові дослідження в роботі менеджера.	4/-
5	Професія «менеджер»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	4/-
6	Організація різних видів діяльності на підприємстві	4/-
7	Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	4/-
8	Особливості професійного самовизначення менеджера	4/-
9	Підсумковий контроль (Залікова робота)	2/2
	Разом	32/2

#### 5. Завдання для самостійної роботи

Спеціальність 073 Менеджмент.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин Д/З
1	Вища освіта в Україні	12/18
2	Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ	12/16
3	Вимога до оформлення до наукових робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	12/18
4	Організаційні засади наукового дослідження. Наукові	13/18



	дослідження в роботі менеджера.	
5	Професія «менеджер»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	14/20
6	Організація різних видів діяльності на підприємстві	13/18
7	Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	13/19
8	Особливості професійного самовизначення менеджера	13/19
	Разом	102/146

Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин Д/З
1	Вища освіта в Україні	16/22
2	Організація навчального та виховного процесу у ВНЗ	18/22
3	Вимога до оформлення до наукових робіт. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.	16/21
4	Організаційні засади наукового дослідження. Наукові дослідження в роботі менеджера.	18/23
5	Професія «менеджер»: зміст, характер та сфера майбутньої професійної діяльності.	16/21
6	Організація різних видів діяльності на підприємстві	16/21
7	Роль менеджера у підвищенні соціально-економічної ефективності функціонування сучасних підприємств	16/22
8	Особливості професійного самовизначення менеджера	16/22
	Разом	132/174

## 6. Індивідуальні завдання

Не заплановано

## 7. Методи контролю

Контроль та оцінювання за дисципліною Навчальна практика «Вступ до фаху» включає 1) поточний контроль знань у вигляді тестів, доповідей, презентацій проектів, усних опитувань; 2) підсумковий контроль – залікова робота.

Засвоєння тем (поточний контроль) контролюється на лекційних та практичних заняттях відповідно до конкретних цілей.

Поточний контроль знань складається з активної роботи студента під час семінарських занять у вигляді індивідуальних відповідей, рішення

завдань, виступу з рефератами, презентаціями та захисту проектів. За підсумками студент може набрати до 60 балів.

Підсумковий контроль знань складається з письмової залікової роботи.

Залікова робота складається з 5 тестових питань закритої і 5 відкритої форми з одним або декількома варіантом відповіді (2 бали за кожну вірну відповідь, 0 - за невірну), двох розгорнутих завдання (10 балів за вичерпуючу відповідь). Таким чином максимальна кількість балів, яку можна отримати за залікову роботу:  $5*2 + 5*2 + 2*10=40$  балів.

### 8. Схема нарахування балів для підсумкового семестрового контролю в формі заліку

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Підсумковий контроль – залікова робота	Сума
Теми									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	40	100
10	5	5	10	10	10	5	5		

### Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
	зараховано
	не зараховано
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
1-49	

### 9. Рекомендована література

#### Базова література

1. Основні засади розвитку вищої освіти України [Текст] = Basic Principles of the Development of Higher Education of Ukraine : [навч.-метод. посібник]. - К. : Вид-во НПУ ім. М.П.Драгоманова, 2008.

2. Дикань Н.В. Менеджмент: [Навч. посіб.] / Н.В. Дикань, І.І. Борисенко. – К.:Знання, 2008 –389 с.
3. Маркетинговий менеджмент: навч. пос. для студ. вищ. навч. закл./ [М.І. Белявцев, В.М. Воробйов, В.Г. Кузнецов та ін.]; за ред. М.І. Белявцева, В.Н. Воробйова. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 407 с.

#### **Допоміжна література**

1. Аналіз фінансової звітності підприємства: Навчальний посібник/Петряєва З.Ф. Петряєв О.О. - Харків. Вид. ХНЕУ, 2009.- 240 с.
2. Белінський П.І. Менеджмент виробництва та операцій : [підруч. для студ. ВНЗ]/ П.І.Белінський. – К. : Центр навч. л-ри, 2005. –624 с.
3. Виноградський М.Д. Управління персоналом : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / М.Д.Виноградський, А.М.Виноградська, О.М.Шканова. –2-е вид. –К. : Центр учб. л-ри, 2009. –502 с.
4. Гриньова В.М. Організація виробництва : підручник] / В.М.Гриньова, М.М.Салун. –К. : Знання, 2009. –584 с.
5. Гуменник В. І. Менеджмент організацій: навч. посібник /В.І.Гуменник, Ю.С.Копчак, О.С.Кондур.–К.: Знання, 2012.–503 с.
6. Діденко В.М. Менеджмент: [підручник] / В.М. Діденко. –К.: Кондор, 2008. –584 с.
7. Егоршин А.П. Управление персоналом: Учебник для вузов. – 5-е изд., доп. и перераб. – Н. Новгород: НИМБ, 2005. – 720 с.
8. Економіка та організація виробництва : [підручник]. –К. : Знання, 2007. –678 с.
9. Економічна енциклопедія, т.3. – К.: Академія, 2002. – 951с.
10. Закон України „Про вищу освіту” // Верховна Рада України; від 01.07.2014 № 1556-VII.
11. Мартиненко М.М., Ігнат'єва А.І. Стратегічний менеджмент: Підручник. – К.: Каравела, 2006. – 319с.

12. Менеджмент: переддипломна практика та дипломне проектування: Навч. посібник/ Андрєєва Т.Є., Бутенко О.П., Вінниченко О.В. – Харків: Бурун Книга, 2004. – 128 с.
13. Наказ Міністерства освіти України „Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах” від 2 червня 1993 р. № 161.
14. Немцов В. Д. Стратегічний менеджмент : навч. посібн. / В. Д. Немцов, Л. Є. Довгань. – К. : КПІ, 2001. – 557 с.
15. Осовська Г.В. Основи менеджменту: [підручник] –3-тє вид., перероб. і доп. / Г.В. Осовська, О.А. Косовський. –К.: «Кондор», 2006. – 664 с.
16. Пудич В. С. Введение в специальность менеджмент. Учебник Издательство: Юнити-Дана, 2003. - 320 с.
17. Рудьєв В.А. Менеджмент : [навч. посіб. : для студ. ВНЗ] / В.А.Рудьєв, С.О.Гуткевич. –К. : Центр учб. л-ри, 2011. – 312 с.
18. Скібіцький О.М. Інноваційний та інвестиційний менеджмент : [навч. посіб. для студ. ВНЗ] / О.М.Скібіцький. –К. : Центр учб. л-ри, 2009. – 406 с.
19. Стадник В.В. Менеджмент: [підручник]. – 2-ге вид., вип., доп. / В.В.Стадник, М.А. Йохна. –К.: Академвидав, 2007. – 472 с.
20. Федонін О.С., Рєпіна І.М., Олексюк О.І. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник. – К.: КНЕУ, 2006. – 316с.
21. Шегда А.В. Основы менеджмента. - К.: Товариство «Знання», 2004. – 311с.
22. Шершньова З. Стратегічне управління :Підручник-2-ге вид.К.:КНЕУ,2004. – 699с.

### **Інформаційні ресурси**

1. <http://www.rada.gov.ua> – Сервер Верховної Ради України.
2. <http://www.nau.kiev.ua> – Нормативні акти України.
3. [www.education.gov.ua](http://www.education.gov.ua) - Державний фонд фундаментальних досліджень
4. [www.mon.gov.ua](http://www.mon.gov.ua) – Міністерство освіти і науки України
5. <http://www.nas.gov.ua> - Національна академія наук України

